

Γλωσσομάθεια - Απαντήσεις

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

«Η αξία και τα οφέλη της εκμάθησης ξένων γλωσσών»

A1. Στη σύγχρονη εποχή είναι αναγκαία η συμπερίληψη των ξένων γλωσσών στο αναλυτικό πρόγραμμα της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Διότι, μέσω των ξένων γλωσσών, το άτομο μπορεί να επικοινωνεί με άλλους λαούς, να μετακινηθεί σε άλλες χώρες και να εργαστεί εκεί. Μάλιστα, η πολυγλωσσία καθίσταται επιτακτική για ορισμένους επαγγελματικούς κλάδους που βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση με χώρες του εξωτερικού. Τέλος, η εκμάθηση ξένων γλωσσών βελτιώνει τις γνωστικές δεξιότητες του ανθρώπου και συμβάλλει στην καλύτερη λειτουργία του εγκεφάλου.

A2. Πέρα από τα ατομικά οφέλη, οι οικονομίες του 21ου αιώνα εξακολουθούν να χρειάζονται άτομα που μπορούν να λειτουργούν και να μιλούν άπταιστα στο εξωτερικό. Ειδικότερα, στη σύγχρονη εποχή έχει διαμορφωθεί μια παγκόσμια οικονομία, η οποία στηρίζεται σε διακρατικές συνεργασίες που επιτρέπουν την οικονομική αλληλεπίδραση και συναλλαγή ανθρώπων από όλον τον πλανήτη. Μέσα σε αυτές τις νέες συνθήκες, είναι αναγκαίο να υπάρχει υψηλό ποσοστό γλωσσομάθειας στα άτομα που αποζητούν να επεκτείνουν τις εμπορικές και επαγγελματικές τους δραστηριότητες εκτός των εγχώριων ευκαιριών.

B1.

να εξοικονομήσουν = να αποταμιεύσουν

περιστασιακή = ευκαιριακή

να κοροϊδέψουν = να χλευάσουν

πλεονέκτημα = προτέρημα

βελτιώνω = αναβαθμίζω

B2.

χαλαρά ≠ πιεστικά

βιαστική ≠ προσεγμένη

εγγραφή ≠ διαγραφή

γνώση ≠ άγνοια

διαφορετικά ≠ όμοια

G1. Η τρίτη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της διαίρεσης. Ειδικότερα, ο συντάκτης διακρίνει τρεις διαφορετικές κατηγορίες Ευρωπαίων που μιλούν αγγλικά, με κριτήριο την ηλικιακή ομάδα στην οποία εντάσσονται («Εάν

Έξυπνα και Εύκολα!

συνομιλήσετε με Ευρωπαίους διαφορετικών ηλικιών, εμφανίζεται ένα μοτίβο τριών γενεών»). Συνεπώς, τα μέλη της διαίρεσης είναι: οι γηραιότεροι, οι μεσήλικες και οι νέοι. Πρόθεση του συντάκτη μέσω της διαίρεσης είναι να καταστήσει σαφές στον αναγνώστη ότι οι Ευρωπαίοι μιλούν με διαφορετικό τρόπο τα αγγλικά, ανάλογα με την ηλικία τους. Η διαίρεση βοηθά τον συντάκτη να απαριθμήσει τις τρεις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και τον τρόπο με τον οποίο η κάθε μία χειρίζεται την αγγλική γλώσσα, βοηθώντας έτσι τον αναγνώστη να κατανοήσει καλύτερα τις θέσεις του.

Γ2. Η πέμπτη παράγραφος του κειμένου ξεκινά με τη διαρθρωτική λέξη «ωστόσο», η οποία εκφράζει νοηματική αντίθεση σε σχέση με τα νοήματα της προηγούμενης παραγράφου. Ειδικότερα, στην τέταρτη παράγραφο ο συντάκτης αναφέρει ότι στις αγγλόφωνες χώρες πολλοί άνθρωποι δεν μαθαίνουν ξένες γλώσσες, όπως γαλλικά ή ισπανικά, διότι τα αγγλικά αποτελούν τη διεθνή γλώσσα, με την οποία επικοινωνούν οι άνθρωποι παγκοσμίως. Στην πέμπτη παράγραφο, ο συντάκτης με αντιθετικό και emphaticό τρόπο τονίζει τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η εκμάθηση ξένων γλωσσών, ακόμη και για αυτούς που μιλούν άπταιστα αγγλικά.

Δ1. Μετατροπή → Δεν υπάρχει τρόπος να γνωρίσουν οι άνθρωποι πραγματικά ένα μέρος χωρίς να μπορούν να μιλήσουν στοιχειωδώς ή να παρακολουθήσουν λίγο τηλεόραση στον τόπο αυτό. Δεύτερον, ακόμη και αν η επαφή τους με τον εν λόγω πολιτισμό είναι μόνο περιστασιακή, οι προσπάθειές τους να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα του θα εκτιμηθούν πολύ - τουλάχιστον από τους ηλικιωμένους κατοίκους, οι οποίοι μπορεί να τους κοροϊδέψουν γιατί υποθέτουν ότι όλοι είναι πρόθυμοι να μιλούν αγγλικά.

Μετά τη μετατροπή η οικειότητα και η αμεσότητα που προσδίδει το β' πληθυντικό πρόσωπο εκλείπει, ενώ, παράλληλα, χάνεται το προτρεπτικό και συμβουλευτικό ύφος του συντάκτη. Με το γ' πληθυντικό πρόσωπο, το ύφος καθίσταται ουδέτερο και απρόσωπο, ο λόγος αποκτά αντικειμενικότητα και καθολική ισχύ.

Δ2. Ενδεικτικοί τρόποι ή γλωσσικές επιλογές αντικειμενικής παράθεσης των απόψεων του συντάκτη:

- **Γ' ρηματικό πρόσωπο** (π.χ. πολλοί Αμερικανοί συνειδητοποίησαν, αυτό πολύ πιθανόν οφείλεται, κ.ά.)
- **Παράθεση τεκμηρίων** (π.χ. Το πανεπιστήμιο Aston στο Birmingham κλείνει το τμήμα που διδάσκει...)
- **Αναφορά σε έρευνες** (π.χ. η πιο πρόσφατη έρευνα στην Αμερική...)
- **Παράθεση στατιστικών δεδομένων** (...κατέγραψε μείωση 9,2% στην εγγραφή σε μαθήματα ξένων γλωσσών πανεπιστημιακού επιπέδου μεταξύ 2013 και 2016)

Έξυπνα και Εύκολα!

- **Αναφορά σε μελέτες** (π.χ. Διάφορες μελέτες έχουν ανακαλύψει...)

Δ3.

- α. Πρώτον, όποιος σχεδιάζει τη μετακόμισή του σε άλλη χώρα ή την τακτική επικοινωνία του με κάποιον από άλλη χώρα είτε για λόγους εργασίας ή άλλους.
- β. Η γνώση μιας ξένης γλώσσας δεν είναι απλώς μια ευγενική πράξη προς άλλους.

Πριν τη μετατροπή, με τη ρηματική διατύπωση το ύφος ήταν απλό κι έτσι το κείμενο ήταν πιο κατανοητό και εύληπτο, διότι με τα ρήματα τα νοήματα αποδίδονται πιο αναλυτικά και με πιο σαφή τρόπο. Η ονομαστική διατύπωση καθιστά το ύφος του λόγου επίσημο και σοβαρό, καθώς παρατηρείται πυκνότητα νοημάτων.

B. Λογοτεχνικό κείμενο

M. Καραγάτσης, «Γιούγκερμαν»

A1. Πρωταγωνιστής του αποσπάσματος είναι ο Γιούγκερμαν, ο οποίος πρόκειται να προσληφθεί στην Τράπεζα Εμπορικών Παροχών. Ο ήρωας είναι Φιλανδός, κατάγεται από αριστοκρατική οικογένεια και στο παρελθόν ήταν αξιωματικός (ίλαρχος) του ρωσικού στρατού. Είχε μεγάλη περιουσία από την οικογένειά του, αλλά την έχασε λόγω της Ρωσικής Επανάστασης και των επακόλουθων κοινωνικών αναταραχών. Στο απόσπασμα συζητά με τον Διευθυντή του Παραρτήματος της Τράπεζας του Πειραιά για την πρόσληψή του στο Τμήμα Αλληλογραφίας Εξωτερικού.

A2. Ο Γιούγκερμαν επιθυμεί να εργαστεί στην Τράπεζα Εμπορικών Παροχών, διότι προσφέρεται μία θέση για έναν άνθρωπο που γνωρίζει ξένες γλώσσες («Είδα ότι ζητάτε ένα γλωσσομαθή υπάλληλο») και ο ίδιος ανταποκρίνεται στα προσόντα που απαιτεί η συγκεκριμένη θέση («Ίσως έχω τα σχετικά προσόντα»). Πιο συγκεκριμένα η θέση που του προσφέρει ο διευθυντής της τράπεζας είναι μια διεκπεραιωτική, χαμηλόμισθη θέση στο Τμήμα Αλληλογραφίας Εξωτερικού. Ο Γιούγκερμαν πράγματι ανταποκρίνεται πλήρως στα προσόντα που ζητούνται, ωστόσο υποδόρια έχει βλέψεις να ανελιχθεί στην ιεραρχία της τράπεζας και να λάβει μελλοντικά μια πολύ καλύτερη θέση («Τότε, δεν αποκλείεται να σας διαδεχθώ στη Διοίκηση, όταν αποσυρθήτε λόγω ορίου ηλικίας...»).

B1. Ενδεικτικά χωρία στα οποία υπάρχει διάλογος:

— Όλα είναι δυνατά, φίλτατε, στην Ελλάδα...

— Τότε, δεν αποκλείεται να σας διαδεχθώ στη Διοίκηση, όταν αποσυρθήτε λόγω ορίου ηλικίας...

[...]

— Ξέρετε τόσες γλώσσες; θαύμασε ο κ. Διευθυντής.

Έξυπνα και Εύκολα!

— Είναι όμως κι άλλο ένα ζήτημα που με κάνει δισταχτικό. Με θέλετε για αλληλογράφο με την Εμπορική Αντιπροσωπεία των Μπολσεβίκων...

Ο διάλογος προσδίδει στον λόγο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, ενώ, παράλληλα, επενδύει το κείμενο με θεατρικότητα. Μέσω του διαλόγου προωθείται η δράση και ενισχύεται η αληθοφάνεια του κειμένου, καθώς οι ήρωες συζητούν μεταξύ τους σε ευθύ λόγο. Έτσι, προβάλλονται πιο άμεσα οι απόψεις, τα κίνητρα, τα συναισθήματα και οι σκέψεις τους.

B2. Στο κείμενο επικρατεί ο τύπος του ετεροδιηγητικού αφηγητή με μηδενική εστίαση. Ειδικότερα, ο αφηγητής δεν συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται, είναι αφηγητής παντογνώστης, καθώς γνωρίζει τα πάντα για τα πρόσωπα και τις καταστάσεις που περιγράφει («Ο Γιούγκερμαν δεν παράλειψε ν' ανακαλέσει...»). Ο συνδυασμός ετεροδιηγητικού αφηγητή και μηδενικής εστίασης προσδίδει στην αφήγηση αντικειμενικότητα και αποστασιοποίηση, ενώ, παράλληλα, βοηθά τον αναγνώστη να είναι πλήρως πληροφορημένος για τα πρόσωπα και τις δράσεις τους.

B3. Ενδεικτικά αποσπάσματα:

- Ένας κόμης, εσαούλ των Κοζάκων, τέως πλούσιος, θύμα της Ρωσικής Επανάστασης, συμπλήρωνε πολύ ταιριαστά το διευθυντικό γραφείο μιας μεγάλης Τράπεζας.
- αν και για τις γλώσσες που ξέρω — φιλανδικά, ρωσικά, γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά, τουρκικά, ουγγρικά...

Το ασύνδετο σχήμα δημιουργεί μια ιδιαίτερη ένταση στον λόγο, προσδίδοντάς του κίνηση, ζωντάνια, ζωηρότητα και γρήγορο ρυθμό. Το ύφος του κειμένου καθίσταται πιο απλό και οικείο, καθώς δίνεται έμφαση σε καίρια και ουσιώδη στοιχεία για την πλοκή και τους χαρακτήρες, έτσι ώστε να γίνονται κατανοητά στον αναγνώστη.

Γ. Ο Διευθυντής της Τράπεζας Εμπορικών Παροχών προσφέρει στον Γιούγκερμαν μια θέση στο Τμήμα Αλληλογραφίας Εξωτερικού, η οποία έχει ως προαπαιτούμενο τη γνώση ξένων γλωσσών («Είδα ότι ζητάτε ένα γλωσσομαθή υπάλληλο»). Ειδικότερα, η θέση πρέπει να καλυφθεί από έναν υπάλληλο με γνώση ρωσικών («έχουμε ανάγκη από ένα ρωσομαθή υπάλληλο»). Ο Γιούγκερμαν τονίζει στον Διευθυντή ότι γνωρίζει πάρα πολλές ξένες γλώσσες, προκειμένου να του δείξει ότι τα προσόντα του είναι πολύ ανώτερα του μισθού που του προσφέρεται για αυτήν την θέση («Ομολογώ πως ο μισθός είναι ικανοποιητικός, αν και για τις γλώσσες που ξέρω — φιλανδικά, ρωσικά, γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά, τουρκικά, ουγγρικά...»). Απώτερος στόχος του είναι να

Έξυπνα και Εύκολα!

εκθειάσει τον εαυτό του, κάνοντας επίδειξη για τη γλωσσομάθειά του, προκειμένου να αποκομίσει μεγαλύτερο μισθό.

Ο Διευθυντής της Τράπεζας Εμπορικών Παροχών αντιμετωπίζει τον Γιούγκερμαν με πολλή ευγένεια, που φτάνει στα όρια της κολακείας («Δίχως άλλο, κύριε κόμη, πολύ κατώτερη απ' την αξία σας»). Φαίνεται εντυπωσιασμένος από την αριστοκρατική καταγωγή του και, κυρίως, από τη γλωσσομάθειά του, γι' αυτό και δέχεται να του δώσει καλύτερο μισθό («Λοιπόν, 450 δρχ. το μήνα. Σύμφωνα;»). Συνεπώς, η συμπεριφορά του Διευθυντή απέναντι στον Γιούγκερμαν υποκινείται από την κοινωνική του θέση και τη μόρφωση του δεύτερου.